

بسمه تعالی

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته برنامه ریزی درسی

این پایان نامه تحت عنوان بررسی عوامل تسهیل کاربرست فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه شهرستان خدابنده از نظر دبیرا ومدیران در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ که به منظور اخذ مدرک کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی درسی توسط آقای ابوالفضل گنج خانی تهیه و تدوین شده است. در جلسه مورخه ۹۱/۱۲/۲۱ پس از دفاع در حضور اساتید محترم با نمره ۱۸/۵ و درجه بسیار خوب مورد تایید قرار گرفت.

استاد راهنما: آقای دکتر مجید علی عسگری

استاد مشاور: سرکار خانم دکتر مرجان کیان

استاد داور: آقای دکتر وحید معتمدی

سرکار خانم دکتر عفت عباسی

مدیر گروه ونماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته برنامه ریزی درسی

موضوع:

بررسی عوامل تسهیل کاربرست فناوری اطلاعات و ارتباطات در دبیرستانهای

متوسطه شهرستان خدابنده از نظر دبیران ومدیران

سال تحصیلی ۹۱-۹۰

استاد راهنما:

دکتر مجید علی عسگری

استاد مشاور:

سرکار دکتر کیان

دانشجو

ابوالفضل گنج خانی

تقدیر و تشکر

پیش از هر چیز بر خود لازم می دانم از زحمات و تلاشهای بی دریغ استاد ارجمندم جناب آقای دکتر علی عسگری که راهنمایی این رساله را پذیرفتند تقدیر و تشکر نمایم، همچنین مراتب سپاس و قدردانی خویش را خدمت استاد مشاورم سرکار دکتر کیان ابراز می دارم و از بذل مساعی ایشان نهایت تقدیر و تشکر را دارم

در پایان از اساتید محترم که زحمت داوری این رساله را تقبل نمودند

نیز تشکر می نمایم

تقدیم به

پدر مادر عزیز

و همسر مهربانم

چکیده

تحقیق حاضر به منظور بررسی عوامل تسهیل بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در بین مدیران و معلمان شهرستان خدابنده می باشد، به لحاظ روش پژوهش از نوع تحقیق بنیادی و به لحاظ کنترل متغیرها از نوع تحقیق غیرآزمایشی است، جامعه آماری شامل ۹۰۰ نفر از مدیران و معلمان شهرستان خدابنده و نمونه مورد نظر شامل ۲۵۲ از مدیران و معلمان که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند، پرسشنامه مورد استفاده در این پژوهش دارای اعتبار ۰/۸۷ از طریق آلفای کرونباخ بدست آمد، داده های جمع آوری شده به صورت توصیفی در غالب جدول توصیف فراوانی، درصد، نمودار دایره ای و هیستوگرام ارائه گردیده است و آمار استنباطی با استفاده از آزمون t تک نمونه ای بدست آمد و تفسیر داده ها بر اساس اندازه اثر بدست آمده از هر کویه می باشد که نتایج نشان داد که کویه های مربوط به قلمروهای قابل کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات با اندازه اثر بالا تاثیر مناسبی در کاربرد فناوری اطلاعات دارد در مورد شرایط موجود شرایط (امکانات، منابع انسانی، مالی، مادی و محیطی) در مدارس متوسطه برای استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات اکثر کویه ها نشان از تاثیر مثبت و مناسب در صورت موجود بودن شرایط در استفاده از فناوری و ارتباطات را ارائه می دهد، درمورد کویه های موانع استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات کویه ها حکایت از وجود موانع با تاثیرات زیاد در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات می یابد. کویه های مربوط به عوامل تسهیل کننده کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز تاثیر مناسب و مثبتی در کنار پیامدهای مثبت استفاده از کاربرد فناوری و ارتباطات نشان می دهند و کویه های مربوط به پیامدهای منفی کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات نشان می دهد که نتایج منفی در صورت عدم کاربرد صحیح و مناسب در فناوری و ارتباطات خواهد داشت.

کلید واژه گان:

ارتباطات و فناوری، مدارس متوسطه،

فهرست مطالب

عنوان.....صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق

مقدمه..... ۲

بیان مساله..... ۳

ضرورت واهمیت تحقیق..... ۵

اهداف تحقیق..... ۷

سوالات تحقیق..... ۸

تعریف متغیرهای تحقیق..... ۹

فصل دوم: ادبیات تحقیق

مقدمه..... ۱۳

بخش اول: مبانی نظری

ماهیت فناوری و فناوری اطلاعات..... ۱۴

فناوری اطلاعات..... ۱۴

مفهوم فناوری اطلاعات وارتباطات..... ۱۶

تفاوت فناوری اطلاعات و فناوری اطلاعات وارتباطات..... ۱۷

تاریخچه فناوری اطلاعات وارتباطات و سابقه آن در ایران..... ۱۸

تاریخچه رایانه در ایران..... ۲۰

۲۱	مفاهیم نوین فناوری اطلاعات و ارتباطات.....
۲۳	جامعه اطلاعاتی.....
۲۵	سواد اطلاعاتی.....
۲۸	تحولات عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات.....
۲۸	تحولات اقتصادی و دنیای کار.....
۳۱	فناوری اطلاعات و ارتباطات و توسعه.....
۳۲	تحولات اجتماعی و فرهنگی.....
۳۳	تحولات سیاسی.....
۳۴	تحولات سازمانی و مدیریتی.....
۳۵	جایگاه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش.....
۴۳	نظریه‌های مربوط به توسعه ICT در آموزش و پرورش.....
۴۳	- تئوری قالب رفتار (هدف - وسیله).....
۴۴	- تئوری قابلیت ارتباطی.....
۴۷	- تئوری مک لوهان.....
۴۸	تاریخچه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش ایران.....
۴۹	برنامه‌های عمده فاوا در آموزش و پرورش.....
۵۰	طرح‌های راهبردی آموزش و پرورش در برنامه توسعه و کاربری فناوری ارتباطات و اطلاعات ایران.....
۵۳	شبکه‌ی اینترنت بین مدارس.....
۵۴	تجهیز مدارس به آزمایشگاه رایانه.....

- مدارس هوشمند..... ۵۵
- ۷ اصل اساسی در مدارس هوشمند..... ۵۷
- امکانات مورد نیاز برای اجرای طرح مدارس هوشمند..... ۵۷
- فناوری اطلاعات و ارتباطات و آموزش..... ۶۰
- تربیت معلم و فناوری اطلاعات و ارتباطات..... ۶۳
- آموزش معلمان و فناوری اطلاعات و ارتباطات..... ۶۶
- یادگیری و فناوری اطلاعات و ارتباطات..... ۶۷
- نگاه به فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان صرفاً یک ابزار در کنار سایر ابزارها و فناوری های آموزشی..... ۶۸
- نگاه به فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان یک ابزار ویژه و دارای عملکردهای پیچیده و متعدد که می تواند در چارچوب نظریه های مختلف، نقش های متفاوتی ایفا نماید..... ۶۹
- نگاه به فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان پدیده ای که برداشت های جدید از یادگیری را پیش روی ما قرار داده است..... ۶۹
- مقایسه یادگیری در موقعیت های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات نسبت به موقعیت های سنتی..... ۷۰
- اصول یادگیری در جامعه اطلاعاتی..... ۷۴
- برنامه درسی و فناوری اطلاعات و ارتباطات..... ۷۵
- تجارب دیگر کشورها در بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات..... ۸۱
- انگلستان..... ۸۱
- اتریش..... ۸۲
- ایتالیا..... ۸۳

سنگاپور..... ۸۴

مالزی..... ۸۴

بخش دوم: پیشینه پژوهش

مروری بر تحقیقات انجام شده..... ۸۶

تحقیقات داخلی..... ۸۶

تحقیقات خارجی..... ۹۰

جمع بندی ۹۲

فصل سوم: روش تحقیق

روش پژوهش..... ۹۶

جامعه آماری تحقیق..... ۹۶

نمونه و روش نمونه گیری..... ۹۷

حجم نمونه ۹۷

ابزار پژوهش..... ۹۹

روش گردآوری داده ها..... ۹۹

روش تجزیه و تحلیل داده ها..... ۱۰۰

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

مقدمه..... ۱۰۳

ویژگی های پاسخ دهندگان بر اساس آمار توصیفی..... ۱۰۴

توزیع فراوانی و درصد گویه ها برای هر یک از حیطه های مورد تحقیق..... ۱۰۵

تجزیه و تحلیل آماری نتایج..... ۱۱۷

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات تحقیق

مقدمه..... ۱۱۹

بحث و بررسی نتایج بدست آمده از سوالات..... ۱۲۰

پیشنهادات پژوهشی..... ۱۲۳

محدودیت های تحقیق..... ۱۲۳

فهرست منابع

پیوست ها و ضمائم

فهرست جداول

عنوان..... صفحه

جدول ۱-۲ مهارت های مورد نیاز برای توسعه سواد اطلاعاتی با توجه به مطالعات تطبیقی..... ۲۸

جدول ۲-۲ فعالیت های مصوب برنامه توسعه و کاربری ICT..... ۵۴

جدول شماره (۱-۳): مقوله بندی سوالات پرسشنامه..... ۱۰۸

جدول (۱-۴) توزیع فراوانی و درصد معلمان به تفکیک سطوح تحصیلی..... ۱۱۳

جدول (۲-۴) توزیع فراوانی و درصد گویه های مربوط به قلمروها ی قابل کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات

در مدارس متوسطه..... ۱۱۴

جدول (۳-۴) نتایج آزمون t تک نمونه ای در مورد گویه های مربوط به قلمروهای قابل کاربرد فناوری

اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۱۵

جدول (۴-۴) مربوط به اولویت بندی اطلاعات بدست آمده در زمینه قلمروهای قابل کاربرد فناوری

اطلاعات.....۱۱۷

جدول (۴-۵) توزیع فراوانی و درصد گویه های مربوط به شرایط موجود در مدارس متوسطه برای استفاده از

فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۱۸

جدول (۴-۶) نتایج آزمون t تک نمونه ای در مورد گویه های مربوط به شرایط، امکانات و منابع موجود برای

استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۱۹

جدول (۴-۷) مربوط به اولویت بندی اطلاعات بدست آمده در زمینه شرایط، امکانات و منابع موجود برای

استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۲۰

جدول (۴-۸) توزیع فراوانی و درصد گویه های مربوط به شرایط، امکانات و منابع (انسانی، مالی، مادی، محیطی)

مورد نیاز برای استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۲۱

جدول (۴-۹) نتایج آزمون t تک نمونه ای در مورد گویه های مربوط به شرایط، امکانات و منابع (انسانی،

مالی، مادی، محیطی) مورد نیاز برای استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۲۲

جدول (۴-۱۰) مربوط به اولویت بندی اطلاعات بدست آمده در زمینه شرایط، امکانات و منابع (انسانی،

مالی، مادی، محیطی) مورد نیاز برای استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۲۳

جدول (۴-۱۱) توزیع فراوانی و درصد گویه های مربوط به موانع استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در

مدارس متوسطه.....۱۲۴

جدول (۴-۱۲) نتایج آزمون t تک نمونه ای در مورد گویه های مربوط به موانع استفاده از فناوری اطلاعات و

ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۲۵

جدول (۴-۱۳) مربوط به اولویت بندی اطلاعات بدست آمده در زمینه موانع استفاده از فناوری اطلاعات و

ارتباطات در مدارس متوسطه.....۱۲۶

- جدول (۴-۱۴) توزیع فراوانی و درصد گویه های مربوط به عوامل تسهیل کننده کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۲۷
- جدول (۴-۱۵) نتایج آزمون t تک نمونه ای در مورد گویه های مربوط به عوامل تسهیل کننده کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۲۸
- جدول (۴-۱۶) مربوط به اولویت بندی اطلاعات بدست آمده در زمینه عوامل تسهیل کننده کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۳۰
- جدول (۴-۱۷) توزیع فراوانی و درصد گویه های مربوط به پیامدهای مثبت کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۳۱
- جدول (۴-۱۸) نتایج آزمون t تک نمونه ای در مورد گویه های مربوط به پیامدهای مثبت کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۳۲
- جدول (۴-۱۹) مربوط به اولویت بندی اطلاعات بدست آمده در زمینه پیامدهای مثبت کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۳۳
- جدول (۴-۲۰) توزیع فراوانی و درصد گویه های مربوط به پیامدهای منفی کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۳۴
- جدول (۴-۲۱) نتایج آزمون t تک نمونه ای در مورد گویه های مربوط به پیامدهای منفی کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۳۵
- جدول (۴-۲۲) مربوط به اولویت بندی اطلاعات بدست آمده در زمینه پیامدهای منفی کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس متوسطه..... ۱۳۶
- جدول شماره ۱-۵ رتبه بندی گویه ها از دیدگاه دبیران..... ۱۴۶

فهرست نمودارها

عنوان.....صفحه

نمودار ۲-۱ فناوری اطلاعات و فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۸.....

نمودار ۲-۲ فناوری اطلاعات و آموزش.....۶۷

نمودار ۴-۱ درصد معلمان به تفکیک سطوح تحصیلی.....۱۱۳

فصل اول

کلیات پژوهش

انسانها از اولین لحظات زندگی در حال تلاش و تکاپو هستند. دلایل مختلفی برای این تلاش وجود دارد. نقطه مشترک تمام این تلاشها نیازاست و این تکاپو جهت تامین نیازها صورت می پذیرد. نیازاست که شخص را به تحرک وادار می دارد و به کارهای فرد جهت میدهد. یکی از اساسی ترین نیازهای بشر دسترسی به اطلاعات است. تا اطلاعات وجود نداشته باشد- امکان تامین هیچ یک از نیازهای بشری وجود ندارد. پس به گونه ای می توان عنوان کرد که اطلاعات مادر تمام نیازهای بشری می باشد. اطلاعات عنصری است که همواره با بشر همراه بوده است- ولی به دلیل محدود بودن نیازهای بشر چندان مورد توجه قرار نداشت. با برقراری ارتباط میان جوامع و پدید آمدن نیازهای مختلف و ابداعات گوناگون-اطلاعات نیز اهمیت پیدا کرد تا آنجا که بشر وارد دوره ای شد که آنرا عصراطلاعات نامید(نیکنام،۱۳۷۹).

یادگیری انسان فرایندی مادام العمر است، این پدیده به دلیل افزایش سرعت تغییر در جامعه، روز به روز اهمیت بیشتری یافته، چرا که لازم است اعضای جامعه همواره یاد بگیرند تا بتوانند عضو جامعه باقی بمانند (بابائی به نقل از جارویس ۱۳۸۳، ص ۳).

در تمام دنیا، ورود فناوریهای جدیدتر، علاقه به کسب دانش با روشهای متنوع را بیشتر کرده است. امروزه آموزش مبتنی بر فناوری در دانشگاه های کشورهای پیشرفته قابل دستیابی است. مدرسه های هوشمند جهشی در یادگیری مجازی ایجاد کرده اند، یادگیری آن لاین و موارد مشابه آن، شکل های جدید آموزش قرن جدید هستند.(عطاران، ۱۳۸۳، ص ۲۱).

در هزاره جدید فناوری اطلاعات و ارتباطات به سرعت جهان را در نور دیده است و بر بسیاری از ابعاد زندگی بشر تأثیر گذاشته است. آموزش و پرورش که به عنوان یکی از نیازهای اساسی هر انسان محسوب می شود از این مقوله برکنار نمانده است. با بررسی آمار و اطلاعات موجود در مورد میزان دسترسی به فناوریهای اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش کشورهای پیشرفته جهان در می یابیم که در بسیاری از کشورها از جمله کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه برای تجهیز مدارس با امکانات گوناگون همچون رایانه و دسترسی به اینترنت برنامه های جامعی وجود دارد. با توجه به گسترش روزافزون فناوری اطلاعات و تأثیر

فزاینده آن بر زندگی انسان، آشنایی دانش‌آموزان و معلمان با این فناوری و نیز تسلط در استفاده از ابزارهای آن از ضروریات است، به همین منظور برخی از کشورها ضمن این که امکانات لازم را در اختیار دانش‌آموزان و دبیران قرار می‌دهند، به آموزش آنها نیز می‌پردازند و آنها را برای زندگی در دنیای الکترونیکی آماده می‌کنند (جلالی و عباسی، ۱۳۸۳).

بیان مسئله

جهان معاصر جهان پر شتاب مهندسی گسترش و انتقال ارتباطات و مهارتهاست. پیشرفتهای جهانی در فناوری ارتباطات و اطلاعات ICT در آستانه قرن بیست و یکم، جامعه جدید و متفاوتی را در پیش روی انسانها قرار داده است، جامعه ای که عملاً جهان را بسوی یک دهکده جهانی به پیش میبرد و به زعم بسیاری از جامعه شناسان عصر نوین جامعه بشری، یعنی عصر اطلاعات یا جامعه اطلاعاتی در حال شکل گرفتن است. جامعه ای که از ویژگیهای برجسته آن، اطلاعات و دانایی محوری است: یعنی همه چیز اعم از اقتصاد، آموزش و پرورش، تجارت، سیاست و حتی امور زندگی بر مبنای اطلاعات و دانش استوار خواهد بود. اینک با ورود فناوریهای نوین، همه عرصه های فردی و اجتماعی به شدت متاثر شده است و در این میان آموزش و پرورش نیز از این پدیده در امان نمانده است. یکی از راههای برخورد منطقی و عقلانی با انقلاب اطلاعات میتواند اهتمام به امر آموزش و پرورش باشد که ابتدا باید قدرت مواجعه انسان را بالا ببرد و انسان را طوری آموزش دهد که سرعت خود را با تغییرات مداوم انطباق دهد و با ایجاد تحول در بینش، دانش و نگرش انسانها و افزایش مهارتهای فردی و اجتماعی، آنانرا فعال و اثر گذار برای مواجهه با تحولات و تغییرات آماده نماید.

چندی قبل یک دانشگاه آمریکایی طی نظرسنجی از اقتصاددانان برنده جایزه نوبل، از آنان خواست بگویند در زمان حاضر، ثروت پایدار یک جامعه کدام است در صورتی که در گذشته معمولاً برده ها، طلا، منابع کشاورزی منابع طبیعی، صنایع و تجارت و غیره ثروت پایدار بوده است، اقتصاددانان عموماً پاسخ داده اند که در عصر فناوری پیشرفته، ثروت پایدار هر جامعه، استعداد و نیروی انسانی ماهر و خلاق آن جامعه است و پیشرفت و رفاه هر جامعه به مغزهای آن بستگی مستقیم دارد. ابر قدرت واقعی، کشوری است که بیش